

Sygn. akt I C 42/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 listopada 2017 r.

Sąd Okręgowy w Sieradzu I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Przemysław Majkowski

Protokolant : st. sekr. sąd. Beata Krysiak

po rozpoznaniu w dniu 9 listopada 2017 r. w Sieradzu

na rozprawie

sprawy z powództwa H. S.

przeciwko A. P. (1)

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

1. uznaje za bezskuteczną w stosunku do powoda H. S. umowę sprzedaży nieruchomości położonej we wsi D., oznaczonej nr działki (...), dla której w Sądzie Rejonowym w Łasku prowadzona jest księga wieczysta SR 1L/ (...), zawartą w dniu 19 listopada 2013r. przed asesorem notarialnym Ł. J. zastępującym notariusza A. K. w kancelarii notarialnej w P. za nr rep.(...), w celu zaspokojenia wierzytelności pieniężnej przysługującej powodowi H. S. wobec dłużnika A. B. (1) stwierdzonej tytułem wykonawczym w postaci nakazu zapłaty wydanego w dniu 6 listopada 2013r. przez Sąd Rejonowy w Zduńskiej Woli w sprawie sygn. akt I Nc 1322/15, zaopatrzonego w klauzulę wykonalności dnia 11 grudnia 2015r.,
2. zasądza od pozwanej A. P. (2) na rzecz powoda H. S. kwotę 5.400 (pięć tysięcy czterysta) zł tytułem zwrotu kosztów procesu,
3. nakazuje pobrać od pozwanej A. P. (2) na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Sieradzu kwotę 4.000,00 (cztery tysiące) zł tytułem opłaty sądowej od uiszczenia, której powód był zwolniony.

Sygn. akt I C 42/17

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 16 listopada 2016 r. skierowanym do Sądu Rejonowego w Łasku przeciwko pozwanej A. P. (1) pełnomocnik powoda H. S. wniósł o uznanie czynności prawnej umowy sprzedaży nieruchomości oznaczonej w ewidencji gruntów nr (...) położonej w D., dla której Sąd Rejonowy w Łasku prowadzi księgę wieczystą nr KW (...) zawartej w dniu 19 listopada 2013 r. prze notariuszem Ł. J. w Kancelarii Notarialnej w P., Repertorium A nr (...) pomiędzy dłużnikiem A. B. (1) i jego żoną A. B. (2), a A. P. (2) jako nabywcą, za bezskuteczną wobec wierzyciela H. S.. Ponadto pełnomocnik powoda wniósł o zasądzenie od pozwanej A. P. (1) na rzecz powoda H. S. kosztów postępowania wraz z kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych, (pозew k. 2-6).

Postanowieniem z dnia 04 stycznia 2017 r. Sąd Rejonowy w Łasku w sprawie o sygn. akt I C 967/16 z powództwa H. S. przeciwko A. P. (1) o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną stwierdził swą niewłaściwość rzeczową i sprawę

przekazał do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Sieradzu, (postanowienie Sądu Rejonowego w Łasku z dnia 04 stycznia 2017 r. k. 23).

Na rozprawie w dniu 09 listopada 2017 pełnomocnik powoda H. S. oświadczył, że popiera powództwo, zaś pełnomocnik pozwanej podał, że wnosi o jego oddalenie, (protokół rozprawy z dnia 09 listopada 2017 r. 00:01:15-00:02:19 w zw. z k. 128).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

W latach 2003-2013 powód H. S. udzielił dłużnikowi A. B. (1) kilku pożyczek na łączną kwotę 80.000 zł. Pożyczka w kwocie 70.000 zł została potwierdzona odrębną umową, w której strony przedłużyły termin jej zwrotu do dnia 23 października 2014 r., zaś pożyczka w kwocie 10.000 zł została przez powoda przekazana na konto dłużnika w dniu 25 lutego 2013 r. Z uwagi na fakt, iż dłużnik nie wywiązał się z zobowiązania powód skierował roszczenie na drogę postępowania sądowego, w wyniku którego Sąd Rejonowy w Zduńskiej Woli w dniu 06 listopada 2015 r. w sprawie o sygn. akt I Nc 1322/15 wydał nakaz zapłaty, w którym zobowiązał dłużnika do zapłaty kwoty 70.000 zł na rzecz powoda w terminie 14 dni od dnia doręczenia nakazu. W odniesieniu zaś do pożyczki w kwocie 10.000 zł powód wezwał dłużnika do zapłaty pismem z dnia 08 listopada 2015 r., (dowód: kserokopia potwierdzenia operacji k. 10, kserokopia umowy pożyczki k. 11, pismo Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Pabianicach k. 12, 78-93, częściowo zeznania pozwanej- protokół rozprawy z dnia 07 września 2017 r. 00:08:26-00:31:38 w zw. z k. 102v-103, częściowo zeznania świadka A. B. (2)- protokół rozprawy z dnia 07 września 2017 r. 00:31:38-00:58:51 w zw. z k. 103-103v, częściowo zeznania świadka A. B. (1)- protokół rozprawy z dnia 07 września 2017 r. 00:58:51-01:26:05 w zw. z k. 103v-104, częściowo zeznania świadka K. P.- protokół rozprawy z dnia 09 października 2017 r. 00:05:31-00:15:27 w zw. z k. 125v, częściowo zeznania świadka D. P.- protokół rozprawy z dnia 09 listopada 2017 r. 00:04:50-00:18:44 w zw. z k. 128-128v, zeznania powoda-protokół rozprawy z dnia 07 września 2017 r. 00:01:51-00:08:26 w zw. z k. 102-102v, protokół rozprawy z dnia 09 listopada 2017 r. 00:18:44-00:26:49 w zw. z k. 128v-129, częściowo zeznania pozwanej- protokół rozprawy z dnia 09 listopada 2017 r. 00:26:49-00:35:05 w zw. z k. 129)

W dniu 19 listopada 2013 r. dłużnik A. B. (1) i jego żona A. B. (2) zawarli przed notariuszem Ł. J. z pozwaną A. P. (1) umowę kupna sprzedaży za kwotę 100.000 zł nieruchomości gruntowej, położonej w miejscowości D., w gminie D. oznaczonej jako działka gruntu nr (...) o powierzchni 11 arów. W umowie strony zgodnie oświadczyły, że cena zostanie zapłacona w całości w dniu jej podpisania przelewem bankowym na podany przez sprzedających, a należący do A. B. (1) rachunek bankowy. Strony oświadczyły również, że wydanie i odbiór przedmiotu niniejszej umowy nastąpi najpóźniej do dnia 31 grudnia 2013 r. Sprzedawana działka pochodziła z majątku rodzinnego żony dłużnika A. B. (2). Pozwana pozostawała w bliskim stosunku z dłużnikiem oraz jego żoną. Wymienieni utrzymywali bardzo bliskie relacje do roku 2007 r. Spotykali się na spotkaniach rodzinnych, imieninach, weselach i pogrzebach. Pozwana tytułowała dłużnika oraz jego żonę „wujkiem” i „ciocią”. Chcieli sprzedać działkę pozwanej także z powodów sentymentalnych aby dalej pozostała w rodzinie. Dziadek pozwanej i teść dłużnika A. B. (1) byli rodzeństwem. Ojciec pozwanej wykonywał nieodpłatnie prace porządkowe na działce Państwa B.. Kosił im trawę, porządkował działkę. Miał klucz do nieruchomości B. otrzymany od dłużnika i jego żony oraz swobodny i nieograniczony dostęp do tej nieruchomości. (dowód: kserokopia aktu notarialnego z dnia 01 czerwca 2016 r. z mapką k. 42-48, kserokopia aktu notarialnego z dnia 19 listopada 2013 r. k. 112-117, częściowo zeznania świadka K. P.- protokół rozprawy z dnia 09 października 2017 r. 00:05:31-00:15:27 w zw. z k. 125v, częściowo zeznania pozwanej- protokół rozprawy z dnia 07 września 2017 r. 00:08:26-00:31:38 w zw. z k. 102v-103, częściowo zeznania świadka A. B. (2)- protokół rozprawy z dnia 07 września 2017 r. 00:31:38-00:58:51 w zw. z k. 103-103v, częściowo zeznania świadka A. B. (1)- protokół rozprawy z dnia 07 września 2017 r. 00:58:51-01:26:05 w zw. z k. 103v-104, częściowo zeznania świadka D. P.- protokół rozprawy z dnia 09 listopada 2017 r. 00:04:50-00:18:44 w zw. z k. 128-128v, zeznania powoda- protokół rozprawy z dnia 07 września 2017 r. 00:01:51-00:08:26 w zw. z k. 102-102v, protokół rozprawy z dnia 09 listopada 2017 r. 00:18:44-00:26:49 w zw. z k. 128v-129, częściowo zeznania pozwanej- protokół rozprawy z dnia 09 listopada 2017 r. 00:26:49-00:35:05 w zw. z k. 129).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o przedstawione wyżej dowody w postaci dokumentów prywatnych i urzędowych (złożonych w kopiach i odpisach, prawdziwości których z oryginałami nikt nie kwestionował), tworzących łańcuch dowodów wzajemnie się uzupełniających, a które pozwoliły na weryfikację wiarygodności dowodów osobowych: zeznań stron, a także świadków A. B. (1), A. B. (2), K. P., D. P. w zakresach odnoszących się do ustalonych w sprawie faktów. Sąd uznał wszystkie wyżej wymienione dokumenty za wiarygodne, bowiem ich wartości dowodowej nie kwestionowała żadna ze stron, a Sąd nie znalazł żadnych podstaw by czynić to z urzędu. Wobec tego Sąd uznał, że dokumenty urzędowe stanowią, w myśl art. 244 § 1 k.p.c., dowód tego, co zostało w nich w sposób urzędowy stwierdzone, a dokumenty prywatne, zgodnie z art. 245 k.p.c. stanowią dowód tego, że osoby, które je podpisały złożyły oświadczenia w nich zawarte. Co do zasady, A. B. (1) nie kwestionował swego zadłużenia, niewiarygodnie starając się jedynie wykazać, iż w dniu zawarcia umowy kupna-sprzedaży nie utrzymywał żadnych relacji z pozwaną A. P. (1).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo wniesione przez H. S. jest zasadne i zasługuje na uwzględnienie w całości.

W myśl przepisu art. 527 § 1 k.c., gdy wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli, osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, każdy z wierzycieli może żądać uznania tej czynności za bezskuteczną w stosunku do niego, jeżeli dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli, a osoba trzecia o tym wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła się dowiedzieć.

Przepis ten statuuje przesłanki żądania uznania czynności prawnej za bezskuteczną w stosunku do wierzyciela, którymi są:

- istnienie godnego ochrony interesu wierzyciela w postaci wierzytelności;
- dokonanie przez dłużnika ważnej czynności prawnej,
- pokrzywdzenie wierzyciela,
- uzyskanie przez osobę trzecią korzyści majątkowej,
- świadomość dłużnika pokrzywdzenia wierzyciela,
- świadomość osoby trzeciej o pokrzywdzeniu wierzyciela lub też możliwość powzięcia takiej informacji przy zachowaniu przez dłużnika należytej staranności.

W przedmiotowej sprawie powodowi przysługiwały względem A. B. (1) wierzytelności, które zostały stwierdzone tytułem wykonawczym w postaci nakazu zapłaty wydanego przez Sąd Rejonowy w Zduńskiej Woli w dniu 06 listopada 2015 r. w sprawie o sygn. akt I Nc 1322/15.

Kolejnym warunkiem skuteczności zaskarżenia czynności prawnej dłużnika jest, aby czynność ta była ważnie zawarta między dłużnikiem, a osobą trzecią, gdyż w przypadku braku takiej ważności, czynność ta będzie mogła być zakwestionowana, czy to z powodu wad oświadczenia woli, czy to z powodu jej niezgodności z prawem, czy też zmierzania do obejścia prawa, bądź sprzeczności z zasadami współżycia społecznego. Każdorazowo jednak, w takiej sytuacji konstrukcja prawna skargi, opartej na przepisie art. 527 k.c., nie będzie miała zastosowania. W sprawie niniejszej ważność przedmiotowej umowy sprzedaży nieruchomości nie budziła wątpliwości.

Następną przesłanką skuteczności skargi pauliańskiej jest działanie dłużnika zmierzające do pokrzywdzenia wierzyciela. Paragraf 2 powołanego wyżej przepisu art. 527 k.c. wskazuje, iż czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzycieli, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przed dokonaniem czynności. Istotnym jest, że oceny, czy dokonana czynność prawna krzywdzi, czy też nie, wierzyciela, dokonuje się nie według stanu z chwili dokonania czynności, lecz według stanu z chwili jej zaskarżenia (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2000 roku, III CKN 554/98 oraz z dnia 22

marca 2001 roku, V CKN 280/00). Przez pojęcie „niewypłacalności dłużnika” należy rozumieć aktualny, tj. istniejący w chwili orzekania brak możliwości wywiązania z ciążących na dłużniku zobowiązań finansowych. Niewypłacalność oznacza, zatem taki stan w majątku dłużnika, kiedy egzekucja nie może przynieść zaspokojenia roszczenia wierzyciela, bądź gdy zaspokojenie można uzyskać dodatkowym, znacznym nakładem kosztów, czasu i ryzyka (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2001 roku, IV CKN 525/00). Dla spełnienia tej przesłanki konieczna jest, a jednocześnie również wystarczająca, świadomość dłużnika, że czynność prawna przez niego dokonana może spowodować niemożność zaspokojenia się wierzyciela w całości. Należy podkreślić, że pokrzywdzenie wierzyciela nie musi być zamiarem dłużnika. Dla przyjęcia tej przesłanki wystarczy bowiem aby dłużnik pokrzywdzenie to przewidywał w granicach ewentualności. Świadomość, co najmniej potencjalnego pokrzywdzenia musi, zatem istnieć w chwili dokonywania czynności prawnej. W tym miejscu należy wskazać, że ustawodawca ustanowił w art. 529 k.c. domniemanie prawne, stanowiące ułatwienie dowodowe dla wierzyciela (powoda), w postaci domniemania działania dłużnika z pokrzywdzeniem wierzyciela. Przepis ten stanowi, że w sytuacji, gdy w chwili dokonywania zaskarżonej czynności dłużnik był niewypłacalny (czyli nie spłacał znanych mu długów – tak w niniejszej sprawie) domniemywa się, iż działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. To samo dotyczy wypadku, gdy dłużnik stał się niewypłacalny wskutek dokonania określonej czynności. Powyższe domniemanie jest wzruszalne, jednakże ciężarem dowodu została tu obarczona strona pozwana, która winna ponad wszelką wątpliwość wykazać, iż dłużnik nie działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. Obowiązkowi temu pozwana w niniejszym procesie nie podołała, a fakt przeciwny został ustalony kategorycznie.

Dla porządku należy również wskazać, że także osoba trzecia powinna mieć świadomość, bądź też, przy zachowaniu należytej staranności, przynajmniej możliwość powzięcia informacji, czy działanie dłużnika ma na celu pokrzywdzenie wierzyciela. W przedmiotowej sprawie dłużnik A. B. (1) zbył nieruchomości na rzecz pozwanej A. P. (1), z którą jak ustalił Sąd, pozostawał w bliskim stosunku. Powyższe ustalenie zostało oparte na fakcie, że dziadek pozwanej i teść dłużnika A. B. (1) byli rodzonymi braćmi. Ponadto z zeznań słuchanych w sprawie świadków jednoznacznie wynika, że wymienieni utrzymywali bardzo bliskie relacje do roku 2007 r., że spotykali się na spotkaniach rodzinnych, imieninach, weselach i pogrzebach oraz że pozwana tytułowa dłużnika oraz jego żonę „wujkiem” i „ciocią”. Zatem nabywając nieruchomości dłużnika pozwana A. P. (1) miała pełną świadomość, iż H. S. działa z pokrzywdzeniem wierzyciela. W tym miejscu należy zwrócić uwagę na fakt, że w sytuacji, kiedy osoba trzecia jest osobą będącą w bliskich stosunkach z dłużnikiem ustawodawca w art. 527 § 3 k.c. wprowadził kolejne domniemanie, zgodnie z którym przyjmuje się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. Przypomnieć również w tym miejscu należy, że powołany przepis stwarza specjalną właściwość, polegającą na odwróceniu ciężaru dowodowego. Wierzyciel w tym wypadku obowiązany jest bowiem tylko do wykazania stosunku bliskości, a rzeczą osoby trzeciej (pозwanego) jest wykazanie w drodze przeciwdowodu, że u dłużnika świadomości pokrzywdzenia nie było, przez co zwalnia się on od dalszego dowodu wykazania braku znajomości świadomości pokrzywdzenia. Takie unormowanie oparte zostało na doświadczeniu życiowym wykazującym, że w działaniach dłużnika na szkodę wierzycieli z reguły uczestniczą osoby będące z nim w bliskich stosunkach (vide: wyrok SA w Gdańsku z dnia 10 stycznia 1995 r., I ACr 1014/94, OSA 1995, nr 2, poz. 6). Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 9 marca 2007 r., (V CSK 473/06 (OSNC 2008, Nr 2, poz. 27; podobnie w wyrokach: z dnia 8 grudnia 2004 r., I CK 408/04, L. i z dnia 7 marca 2013 r., IV CSK 452/12, LEX nr 1314438) wskazał, że zawarte w art. 527 § 3 k.c. nie zostało bliżej dookreślone pojęcie „stosunek bliskości”, które w przepisach prawa cywilnego funkcjonuje w dwojakim znaczeniu: jako równoważne określeniu „osoba bliska” – i wtedy nacisk kładzie się na występujące pomiędzy danymi podmiotami więzi rodzinne lub do rodzinnych zbliżone – oraz w znaczeniu szerszym, obejmującym także bliskość niewynikającą ze stosunków rodzinnych czy quasi-rodzinnych. W obrębie drugiego, szerszego pojmowania „stosunku bliskości”, mieszczą się także relacje o charakterze majątkowym związane z prowadzeniem wspólnych interesów. Chodzi o takie relacje, z którymi związana jest wiedza o sytuacji majątkowej innego podmiotu. Wskazać należy, że pozwana mieszka z matką i ojcem i brali oni czynny udział w negocjacjach dotyczących zakupu nieruchomości. Nadto ojciec pozwanej miał nieograniczony dostęp do nieruchomości dłużników gdzie wykonywał z własnej woli i bez wynagrodzenia różne prace porządkowe o czym pozwana doskonale wiedziała. Dlatego wskazane przez powoda relacje zachodzące pomiędzy A.

P. (1) a dłużnikiem A. B. (1), którego pozwana nazywała „wujkiem” stanowiły uzasadnioną przyczynę zastosowania domniemania wynikającego z art. 527 § 3 k.c.

Kolejnym warunkiem, umożliwiającym zaskarżenie czynności prawnej dokonanej przez dłużnika jest – jak w niniejszej sprawie – uzyskanie korzyści majątkowej przez osobę trzecią. Korzyść ta może zostać osiągnięta bądź przez nabycie prawa majątkowego, bądź przez zwolnienie osoby trzeciej ze zobowiązania przysługującego dłużnikowi, skutkiem zaś jest każdorazowo zwiększenie się majątku osoby trzeciej, co z kolei pociąga za sobą umniejszenie majątku dłużnika. Przy ustalonym w sprawie niniejszej stanie faktycznym istnienie przesłanek wymienionych w cytowanych przepisach nie może budzić wątpliwości. Pozwana A. P. (1), co w sprawie niniejszej było poza sporem, zawarła z dłużnikiem A. B. (1) ważną umowę sprzedaży, mocą której stała się właścicielem nieruchomości.

W realiach niniejszej sprawy nie budzi także wątpliwości fakt, że przedmiotowa czynność prawna dokonana została z pokrzywdzeniem wierzyciela, skoro w jej wyniku dłużnik A. B. (1) stał się niewypłacalny w stopniu wyższym. Trzeba również w tym miejscu wskazać, że dłużnik jeszcze przed dokonaniem przedmiotowej czynności prawnej miał problemy z terminową spłatą ciężących na nim zobowiązań. Przenosząc na rzecz pozwanej własność przedmiotowej nieruchomości wyzbył się tym samym istotnego składnika majątku, do którego posiadał tytuł prawny. Odnosząc się do treści art. 527 § 2 k.c. zwrócić również należy uwagę na fakt, o czym była już mowa wyżej, iż oceny czy czynność prawna krzywdzi wierzyciela, dokonuje się nie według stanu dokonania czynności, lecz według chwili jej zaskarżenia. Należy, zatem z całą stanowczością podkreślić, że niewypłacalność A. B. (1) istniała w chwili wytoczenia powództwa w niniejszej sprawie. Zdaniem Sądu pokrzywdzenie wierzyciela przez zawarcie przedmiotowej umowy spowodowało stan niewypłacalności dłużnika i jest w realiach niniejszej sprawy faktem udowodnionym. Jak wyżej wskazano, niewypłacalność dłużnika powoduje, że potencjalna egzekucja prowadzona przeciwko dłużnikowi może okazać się bezskuteczna, ewentualnie zaspokojenie można uzyskać, lecz jedynie w części lub znacznym nakładem kosztów, czasu i ryzyka – czego żaden przepis prawa stanowionego nie wymaga od wierzyciela. Jak stwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29 września 2011 roku (sygn. IV CSK 99/11, LEX nr 940760) o istnieniu pokrzywdzenia można mówić, gdy porównanie wartości sprzedanego prawa i wysokości niespłaconych wierzytelności przysługujących przeciwko dłużnikowi, prowadzi do wniosku o niemożności zaspokojenia się powoda chociażby w części. Do przyjęcia świadomości dłużnika, co do pokrzywdzenia wierzycieli, o którą chodzi w art. 527 § 1 k.c., wystarczy także, aby dłużnik takie pokrzywdzenie przewidywał w granicach ewentualności (vide: wyrok sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 22 sierpnia 2012 roku., I ACa 816/11, LEX nr 1216401). Dłużnik działa ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela, jeżeli ma rozeznanie, co do tego, że w następstwie dokonanej przezeń czynności ucierpi materialny interes wierzyciela, zazwyczaj poprzez wyzbycie się w całości lub w części majątku nadającego się do egzekucji (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2007 roku, sygn. V CSK 77/07, LEX nr 611455). Taka właśnie sytuacja ma miejsce w niniejszej sprawie. W świetle powyższego przyjąć należy, iż wiedza dłużnika A. B. (1) o wymagalnych zobowiązaniach, wszczętych przeciwko niemu postępowaniach sądowych i zła kondycja finansowa wyrażająca się w braku regulowania zobowiązań, pozwalają ocenić, że działał on ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela, a w dacie sporządzania umowy sprzedaży co najmniej przewidywał taką ewentualność. O istnieniu bowiem pokrzywdzenia i faktu niewypłacalności dłużnika można mówić, gdy porównanie wartości prawa i wysokości niespłaconych na dzień wystąpienia z powództwem z art. 527 k.c. wierzytelności przysługujących przeciwko dłużnikowi z wartością jego majątku prowadzi do wniosku o niemożności, utrudnieniu lub odwleczeniu zaspokojenia się powoda.

Wierzyciel jest pokrzywdzony, jeżeli w związku z dokonaniem czynności przez dłużnika stan jego majątku, z którego wierzyciel może się zaspokoić zmniejszył się w taki sposób, że uniemożliwia to w całości lub w części pokrycie jego wierzytelności. Porównując zatem wartość zobowiązań dłużnika na dzień wniesienia pozwu, z wartością jego majątku po dokonaniu czynności sprzedaży, można mówić o istnieniu związku przyczynowego pomiędzy czynnością prawną dłużnika A. B. (1), a stanem jego większej niewypłacalności, co stanowiło spełnienie warunku sine qua non uznania tej czynności za bezskuteczną wobec wierzyciela H. S..

Dla skutecznego wniesienia skargi opartej na wskazanych wyżej przepisach nie jest konieczne, aby dłużnik stał się niewypłacalny całkowicie. Wystarczy, aby dłużnik stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był przez dokonaniem przedmiotowej czynności. Dłużnik zaś staje się niewypłacalny w wyższym stopniu wtedy, gdy zaspokojenie można

uzyskać z jego dalszego majątku jedynie znacznym nakładem kosztów, czasu i ryzyka. Stan niewypłacalności dłużnika w stopniu wyższym, obejmuje, zatem zarówno utrudnienie jak i odwleczenie zaspokojenia się wierzyciela, lub brak gwarancji pełnego zaspokojenia (por. wyrok SN z dnia 28 listopada 2001 roku, IV CKN 525/00). Należy również podnieść, że zgodnie z judykaturą, przewidziany w art. 527 § 2 k.c. związek między czynnością prawną dokonaną przez dłużnika, a stanem jego niewypłacalności, ewentualnie powiększeniem niewypłacalności nie może być ujmowany, jako związek adekwatny, kauzalny, w rozumieniu art. 361 § 1 k.c., właściwy w zakresie odpowiedzialności odszkodowawczej (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2004 roku, II CK 128/04). Wystarczające jest bowiem zwykle wykazanie tego, że zaskarżona czynność spowodowała rezultat w postaci niewypłacalności dłużnika lub niewypłacalność taką powiększyła.

W ocenie Sądu, w świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego, nie budzi wątpliwości, że A. B. (1) w wyniku zawarcia przedmiotowej umowy z pozwaną A. P. (1) stał się nie tylko niewypłacalny w wyższym stopniu, ale de facto niewypłacalny całkowicie. Sam fakt dokonania przez dłużnika określonej czynności prawnej nie narusza żadnych praw wierzyciela, jeżeli może on zaspokoić swą wierzytelność z innego majątku dłużnika. Ochrona przewidziana w art. 527 k.c. przysługuje zatem wierzycielowi jedynie w sytuacji, kiedy brak jest wystarczającego majątku dłużnika, do którego można skierować ewentualną egzekucję. Rzeczą wierzyciela, który chce z tej ochrony skorzystać, jest zatem wykazanie, że przysługuje mu względem dłużnika wierzytelność oraz, że nie może być ona zaspokojona z majątku dłużnika, na skutek dokonanej przez niego czynności prawnej, w wyniku której stał się niewypłacalny, albo niewypłacalny w stopniu wyższym niż był przed dokonaniem tej czynności (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 20 listopada 1996 roku, I ACr 306/96). Niniejsze postępowanie jednoznacznie wykazało, że A. B. (1) (co sam zresztą przyznał) nie posiada obecnie żadnego innego majątku, z którego powód mógłby uzyskać pełne, pewne zaspokojenie. Postępowanie dowodowe w niniejszej sprawie wykazało nadto, iż A. B. (1), będący praktykującym lekarzem-dermatologiem prowadzącym własną praktykę lekarską, a zatem doświadczonym uczestnikiem obrotu gospodarczego, przed zawarciem przedmiotowej umowy z pozwaną, nie realizując swego zobowiązania względem wierzyciela, miał świadomość szkodliwości swoich działań wobec powoda. Tym samym, spełniona została przesłanka istnienia po stronie dłużnika działania ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela. Do przyjęcia bowiem istnienia u dłużnika świadomości pokrzywdzenia wierzyciela, o której mowa w przepisie art. 527 § 1 k.c., co zostało już powiedziane, wystarczy, by dłużnik takie pokrzywdzenie przewidywał w granicach ewentualności (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 12 maja 2005 roku, I ACa 1764/04 oraz Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 19 listopada 1997 roku, I ACa 737/97). Sąd uznał, zatem, że A. B. (1) zawierając przedmiotową umowę z pozwaną miał świadomość, że co najmniej utrudnia powodowi drogę do zaspokojenia jego roszczenia.

W związku z powyższym, spełnione zostały ustawowe przesłanki uznania przedmiotowej umowy sprzedaży za bezskuteczną w stosunku do powoda H. S..

Na marginesie podnieść należy, że Sąd w oparciu o zgromadzony materiał dowodowy powziął istotne wątpliwości, czy umowa kupna-sprzedaży z dnia 19 listopada 2013 r. nieruchomości oznaczonej w ewidencji gruntów nr 76 położonej w D., dla której Sąd Rejonowy w Łasku prowadzi księgę wieczystą nr KW (...) przed notariuszem Ł. J. miała charakter odpłatny jak deklarowała pozwana oraz słuchani świadkowie. W relacjach wymienionych Sąd dostrzegł poważne różnice. Świadek A. B. (2) podała, że przedmiotową działkę sprzedali za kwotę 150.000 zł, a pieniądze otrzymali przelewem w dwóch ratach. Świadek A. B. (1) oznajmił z kolei, że nie pamięta ceny sprzedaży działki, ale było to więcej niż 100.000 zł, a pieniądze w gotówce otrzymali od kupującej po zawarciu aktu notarialnego i przyniosła je pozwana wraz z matką. Z kolei pozwana A. P. (1) oświadczyła, że przystępując do zawarcia umowy w formie aktu notarialnego cena nabycia została już zapłacona sprzedającym oraz że pieniądze przekazała sama pozwana przelewem bankowym. Z treści zawartej umowy (§3) wynika natomiast, iż cena nabycia nieruchomości wynosiła 100.000 zł oraz że zostanie zapłacona w całości w dniu zawarcia umowy. Zaznaczyć w tym miejscu należy, że wskazana czynność miała miejsce w 2013 r. a zatem zaledwie cztery lata temu. Tak znaczne różnice w relacjach wymienionych świadków oraz pozwanej po upływie tak krótkiego okresu czasu są, w przekonaniu Sądu, co najmniej zastanawiające. Rozstrzygnięcie powyższej kwestii jest w niniejszej sprawie o tyle istotne, że ustalenie iż wskazana czynność miała charakter nieodpłatny spowodowałoby, iż wierzyciel zgodnie z treścią art. 528 k.c. mógłby żądać uznania czynności

za bezskuteczną, chociażby kupujący nie wiedział i przy dołożeniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Orzeczenie o kosztach procesu uzasadnia treść art. 98 § 1 i 3 k.p.c. Na koszty poniesione przez stronę powodową, jako celowe dla dochodzenia roszczenia, składa się wynagrodzenie pełnomocnika ustalone w wysokości objętej dyspozycją § 2 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (t.j. Dz.U. z 2015 r., poz. 1800).